

Warszawa, dnia 20 marca 2018 r.

Poz. 300

**UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 15 marca 2018 r.

w sprawie uczczenia pamięci Adama Giedrysa w 100. rocznicę jego urodzin

Senat Rzeczypospolitej Polskiej w 100. rocznicę urodzin Adama Giedrysa oddaje hołd uznanemu w świecie astronomowi – samoukowi, społecznikowi, patriocie walczącemu o niepodległą Ojczyznę, więzionemu i represjonowanemu przez władzę komunistyczną.

Adam Giedrys urodził się 26 marca 1918 r. we wsi Sidabry k. Wilna. Młodość spędził w Wilnie, gdzie ukończył szkołę krawiecką. Od początku wojny był związany ze Związkiem Walki Zbrojnej, a następnie z Armią Krajową. Był zakonspirowanym łącznikiem i działał pod pseudonimem „Benhal” w VII batalionie 77 pułku piechoty AK dowodzonym przez mjr. Jana Piwnika „Ponurego”. Za działalność tę został odznaczony „Medalem Wojska” Rządu RP w Londynie. Po wojnie osiedlił się w Szczecinku, gdzie ukrywał się przed Służbą Bezpieczeństwa i NKWD pod przybranym nazwiskiem „Edward Błasiński”. Został skazany na 5 lat więzienia za przechowywanie broni w drugim procesie członków Bojowego Oddziału Armii (BOA) w Szczecinku. Pobyt w więzieniach (Szczecin, Wronki, Siedlce, Warszawa) przypłacił ciężkim rozstrojem zdrowia.

Zainteresowanie Adama Giedrysa astronomią zrodziło się w trakcie jego leczenia i długotrwałej rekonwalescencji. W celu obserwacji gwiazd zbudował, ze szkieł okularów i okularu z mikroskopu, pierwszą własną lunetę według pomysłu Galileusza, potem skonstruował dwa teleskopy typu Newtona, o średnicy lustra 125 mm i 250 mm. Stworzył obserwatorium astronomiczne w Szczecinku, w którym instrumentem obserwacyjnym były wyżej wymienione teleskopy. Jego obserwacje dwóch gwiazd zmiennych, V 456 Cygnus i DK Pegasus, zostały uznane przez Międzynarodową Unię Astronomiczną. Jako członek Międzynarodowej Federacji Astronautycznej (IAF) uczestniczył w 21 międzynarodowych kongresach. W dniu 15 maja 1971 r., dzięki jego osobistym staraniom, po raz pierwszy w Polsce miała miejsce wystawa skały księżycowej z misji Apollo 11 z 1969 r. W 1972 r. gościł, na zaproszenie NASA, dwa miesiące w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Adam Giedrys z ogromnym zaangażowaniem krzewił także wiedzę o astronomii wśród młodzieży. Założył w Szczecinku Oddział Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii. Od lat sześćdziesiątych do lat dziewięćdziesiątych XX w. organizował letnie obozy astronomiczne. Wiedza i materiały zdobywane podczas kongresów Międzynarodowej Federacji Astronautycznej pomogły mu w organizacji 46 seminariów astronomiczno-astronautycznych.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej uznaje postawę i działalność Adama Giedrysa za wzór do naśladowania dla kolejnych pokoleń Polaków.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się do środowisk oświatowo-wychowawczych i naukowych z apelem o popularyzowanie wiedzy o postaci i osiągnięciach Adama Giedrysa.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *S. Karczewski*